

РЕЦЕНЗИЯ

от доц. д-р Виолета Силви Чернодринска д.м.

СОБАЛ "ВИЗУС" София

На Дисертационен труд на тема:

**ОБСТРУКЦИЯ НА НАЗОЛАКРИМАЛНИЯ КАНАЛ-
ПОВЕДЕНИЕ И ЛЕЧЕНИЕ**

Д-Р КРАСИНА ПЕЕВА ВЪЛЧЕВА

за получаване на образователна и научна степен „Доктор“

по научна специалност „Офталмология“, шифър 03.01. 36

Научен ръководител: Доц.д-р Снежана Веселинова Мургова, д.м.

БИОГРАФИЯ И ПРОФЕСИОНАЛНА РЕАЛИЗАЦИЯ

През 2006г. - Завършва средно образование в Математическа гимназия
"Гео Милев" – Плевен

През 2012 г. завършва медицина в Медицински Университет-
Плевен

През 2013 г. започва специализация по Очни Болести в Очна
Клиника УМБАЛ „Д-р Георги Странски и през 2014 е зачислена
като редовен докторант в същата клиника.

В периода 2012-2013г Д-р Вълчева работи като общопрактикуващ лекар.

Владее английски език, има отлични комуникативни умения и организационни качества.

ПУБЛИКАЦИИ

Публикациите свързани с дисертационния труд са 4 - „Acta Medica Bulgarica” 2018 г., „Folia Medica” 2019 г. и “Journal of IMAB” 2019 г.

Дисертантът има 5 участия в научни форми с доклади, свързани с темата на дисертационния труд в България и 1 участие в чужбина.

Представени са необходимият брой публикации и участия в научни форуми, свързани с темата на дисертацията.

Авторефератът е редактиран добре и отразява съдържанието на дисертационния труд

ДИСЕРТАЦИОНЕН ТРУД

Дисертационния труд на д-р Вълчева обхваща 158 страници.

Конструиран е правилно: Въведение - 1 стр.; литературен обзор - 28 стр.; цел и задачи - 1 стр.; материал и методи - 22 стр.; резултати – 49 стр.; обсъждане – 19 стр.; приноси и приложения – 2 стр.; библиография - 17 стр.

Онагледен е с 97 фигури, 11 таблици и 3 приложения.

Библиографията включва 255 източника, от които 9 на кирилица и 246 на латински.

Темата разработена от докторанта ” ОБСТРУКЦИЯ НА НАЗОЛАКРИМАЛНИЯ КАНАЛ- ПОВЕДЕНИЕ И ЛЕЧЕНИЕ” разглежда както Конгениталната обструкция на назолакрималния канал (КОНК), така и Придобитата първична обструкция на назолакрималния канал (ППОНК) при възрастни пациенти.

В България има единични проучвания по тези проблеми, поради факта, че специалистите по очни болести negliжират проблема, защото КОНК се счита за състояние, което не засяга зрението на детето. Непрекъснатото сълзене и отделяне на секрет в продължение на месеци, а понякога и на години значително нарушава качеството на живот на семействата. Традиционният подход при лечение на КОНК е масаж на сълзоотводящите пътища и сондиране на слъзните канали.

До сега не беше правена статистика за успеха на прилаганото лечение..

Придобитата първична обструкция на назолакрималния канал (ППОНК) при възрастни засяга жени в напреднала възраст и се проявява като хроничен дакриоцистит. Лечението му е предимно консервативно . Хирургичното лечение е външната дакриоцисториностомия (ДЦРС).

Литературен обзор:

Д-р Вълчева прави проучване на публикаците по тази тема, както и представя задълбочено анатомията на слъзната дренажна система

Изложени са литературни данни, касаещи:

Епидемиологията на заболяването в световен мащаб- Обструкцията на назолакрималния канал е чест офталмологичен проблем . При децата честотата на КОНК варира между 1.2% и 30% според различните проучвания

Етиологично, вродената обструкция на носослъзния канал, е в

резултат на препятствие в дисталния край на лакрималната дренажна система, Аномалии в носната кухина също допринасят за непроходимост на канала.

Рисковите фактори, за появата на КОНК са добре разгледани. Обърнато е внимание и на връзката на КОНК с различните видове рефракции, и подробно са проучени видовете терапии и тяхната успеваемост. Обърнато е внимание и на съвременните тенденции за лечение, чрез поставяне на силиконови стендове.

От изводите направени от обзора е видно, че в българската литература няма много дискусии свързани с проблема и е необходимо да бъде направено проучване върху конгениталната обструкция на назолакрималния канал при децата в България. и придобитата такава при възрастни пациенти.

При възрастни пациенти първичната придобита обструкция на назолакрималния канал е била с неясна етиология, но се доказва, че етиопатогенезата на заболяването е с възпалително-инфилтративен характер. Все още се търсят отключващите, рискови фактори за промените в стената на канала, водещи до обструкция и изявена епифора при възрастни.

Целта на дисертацията - **да се направи оценка на терапевтичния подход при пациенти с конгенитална и първична придобита обструкция на назолакрималния канал е ясна и добре формулирана.**

Задачи. Поставени са осем задачи:

1. Да се анализира оперативната техника на сондиране при пациенти с КОНК.
2. Да се определи успеваемостта на сондирането.
3. Да се проучи зависимостта между възрастта на децата към

момента на сондирането и ефекта от процедурата.

4. Да се оцени резултатът от консервативния метод на лечение с масаж по метода на Криглер при пациенти с КОНК.
5. Да се проучи връзката между КОНК и наличието на рефракционна аномалия в засегнатото око/ очи
6. Да се определят рисковите фактори за развитие на КОНК
7. Да се анализира оперативната техника на външна ДЦРС при пациенти с ППОНК.
8. Да се проучи успеваемостта на външната ДЦРС.

Те отговарят на поставената цел и са достатъчни по същност и брой.

В глава **„Материал и методи“** се прави ретроспективно и проспективно проследяване на деца с конгенитална обструкция на назолакрималния канал (КОНК). , като са спазени изискванията от протоколите от Комисията по Етика на научно-изследователската дейност при Медицински университет-Плевен

Направен е ретроспективен анализ на 219 пациента (260 очи) с КОНК за период от 11 години. От тях са проследени 113 деца (134 очи). На всички случаи е било направено сондиране на слъзните пътища в Очна клиника към УМБАЛ „Д-р Г. Странски“-Плевен от един хирург.

Открити са 145 нови случая на КОНК за период от 2 години.

Проспективно лекувани и проследени са 131 пациента (167 очи).

Контролната група е от 138 здрави деца доброволци, набирани за период от 10 месеца.

В групата на придобитата обструкция на назолакрималния канал са 28 пациента за период от 21г. с дакриоцистиномия

оперирани в очна клиника към УМБАЛ „Д-р Георги Странски“, град Плевен от един хирург. Приложените методи на изследване са съвременни и достатъчни за определяне състоянието на проходимост на слъзната дренажна система при пациентите.

В **„Резултати“** се анализират и обобщават резултатите от проучването съобразно поставените задачи. Пациентите са анализирани по : пол, населено място, възраст, локализация на заболяването, предоперативна симптоматика, интраоперативни данни, брой ресондирания, както и резултатите от проведената терапия. Всички данни са добре онагледени с таблици и фигури. При статистическите методи, които е използвала д-р Вълчева се установява, че интраоперативният резултат не зависи от броя на процедурите .

При Ретроспективното проучване при ППОНК са анализирани 28 пациента (30 очи) с ППОНК, оперирани с външна дакриоцистириностомия (ДЦРС) в Очна клиника-Плевен в периода между 1995 и 2016 г. При двама от тях операция е двустранна. Данните за давността на симптоматиката са разделени на две групи: до 1 г. (10 очи) и над 1 година (20 очи). Пациентите са анализирани по : пол, възраст, локализация на заболяването, предоперативна симптоматика, интраоперативни данни, резултати от проведената терапия.

В раздел **„Обсъждане“** се констатира, че честотата на КОНК варира в границата 5%-20%, като в област Плевен тя е риск - 3,6%.Относно терапията се приема консервативното лечение да продължи до навършване на 12 месечна възраст на детето. Ефектът от консервативната терапия зависи от възрастта на децата като процентът на успеваемост при тези до 13 месечна възраст е висок и значително намалява при пациентите до 24 месеца, а след тази възраст е безрезултатна . В проучването се установява със статистическа значимост, че децата до 12 месечна възраст са по- податливи на лечението с масаж, в сравнение с

тези след 12 месечна възраст. Статистически се доказва и, че успеваемостта на консервативната терапия зависи от латералността на КОНК. Едностранните случаи са по-податливи на такъв вид лечение

Успеваемостта на сондирането е над 86%, което съответства на данните от литературата. Познаването на рисковите фактори за развитие на КОНК е също важно с оглед профилактиката на заболяването. Успеваемостта на ресондирането в литературата варира между 40% и 86%. Общият процент на ефективност след втората и третата манипулация е 93,8%. Установено е, че ефектът от повторната процедура намалява с увеличаване на възрастта на пациентите, особено след 18 месечна възраст. Резултатите показват, че средната възраст на ресондираните деца по време на първичното сондиране е 7,5 месеца.

При разглеждане и анализиране на връзката между КОНК и патологичното развитие на рефракцията, получените резултати, не отчитат значима корелация, което потвърждава данните от световната литература.

При анализиране на резултатите при пациенти с Първична придобита обструкция на назолакрималния канал, епидемиологичните данни сочат неравномерно разпределение по пол. Преобладават жените- 82,1%. Според факторът-местоживеење, данните сочат, 21,4% от оперираните пациенти с ДЦРС живеят в малките населени места. Външната ДЦРС е операция за лечение на тотална обструкция на НСК при пациенти на средна възраст с висок процент успеваемост (около 90%).

Направените от д-р Вълчева **изводи** са седем и напълно отговарят на получените данни от дисертационния труд.

Приносите не са групирани правилно, според изискванията- с познавателен характер , с потвърдителен научно- приложен характер и приноси с оригинален характер.

Като най-значими приемам приноси: **1** (За пръв път в България е направен обстоен преглед на съвременната литература във връзка с КОНК и ППОНК и **4**.(Създаден е алгоритъм за диагностика, лечение и проследяване на деца с КОНК (Приложение 3))

Заключение: Дисертационният труд на д-р Красина Вълчева.„Обструкция на назолакрималния канал-поведение и лечение“е с важно практическо и научно значение.

Дисертационният труд напълно отговаря на изискванията за присъждане на образователна и научна степен „Доктор“ посочени в Закона за развитие на академичния състав .

Препоръчвам на уважаемото жури по офталмология да присъди на **д-р Красина Вълчева**, образователната и научна степен „Доктор“ .

02.01.2020 г.

Рецензент

доц. д-р Виолета Силви Чернодринска д.м.